

Bryssel, 12. heinäkuuta 2022
(OR. en)

11073/22

AGRI 320
AGRIFIN 67
AGRIORG 68

ILMOITUS

Lähettäjä:	Neuvoston pääsihteeristö
Vastaanottaja:	Neuvosto
Asia:	Markkinatilanne erityisesti Ukrainaan kohdistetun hyökkäyksen jälkeen

---

Valtuuskunnille toimitetaan liitteessä neuvostossa (maatalous ja kalastus) 18. heinäkuuta 2022 käytävää ministerien keskustelua varten yhteenveto EU:n tärkeimpien maatalousmarkkinoiden tilanteesta erityisesti Ukrainaan kohdistetun hyökkäyksen jälkeen.

Jotta voitaisiin saada käsitys nykytilanteesta ja arvioida seuraavia vaiheita, puheenjohtajavaltio ehdottaa, että keskustelussa keskityttäisiin seuraaviin kahteen kysymykseen:

1. Millaisina jäsenvaltiot pitävät tämän vuoden satonäkymiä, kun otetaan huomioon Ukrainan kriisi ja pyrkimys vakauttaa viljan tarjonta vastaamaan sekä EU:n sisäistä että maailmanlaajuisia kysyntää?
2. Millaisia kokemuksia jäsenvaltioilla on valmistautumisesta maatalousalan tuottajille myönnettävän poikkeuksellisen mukautustuen tai muiden jo toteutettujen tai toteutettavien toimenpiteiden täytäntöönpanoon? Mitä muita toimenpiteitä jäsenvaltiot ehdottaisivat?

Maatalouden markkinatilanne**Johdanto**

1. Maatalousalan tämänhetkinen taloudellinen tilanne on Ukrainan sodan vuoksi hyvin vaikea.
2. Venäjän tämänhetkinen Ukrainan Mustanmeren satamien saarto on vähentänyt perusviljojen vientiä Ukrainasta. Markkinahinnat ovat ennätyskallista korkealla, vaikkakin viime viikkoina on havaittu jonkinmoista tasaantumista. Rehuseosten tuottajat ja loppupään jalostajat tarvitsevat raaka-aineita, joita on vaikea saada rajallisen tarjonnan ja korkeiden hintojen vuoksi. Venäjän Ukrainaan kohdistaman hyökkäyksen vaikutus energiamarkkinoihin ja maatalouden tuotantopanosten markkinoihin on niin ikään huomattava. Venäjä on merkittävä öljyn ja maakaasun viejä. Maatalous ja sen globaalit toimitusketjut ovat yleisesti ottaen riippuvaisia fossiilisista polttoaineista (öljystä ja maakaasusta).
3. Korkeilla tuotantopanosten hinnoilla on merkittävä vaikutus maataloustuotantoon ja jatkojalostusteollisuuteen. Tässä suhteessa vaikutukset kohdistuvat eniten kaikkein energiaintensiivisiin aloihin. Tuotantopanosten hintojen nousu aiheuttaa taloudellisia ongelmia muillakin maataloustuotannon aloilla, erityisesti niillä, joilla on suurempi lisäarvo. Tilanteen ei odoteta paranevan lyhyellä aikavälillä. Elintarviketurvan näkökulmasta tilanne voi osoittautua haastavaksi, jos nämä suuntaukset jatkuvat. Elintarviketurva ja elintarvikehuolto eivät kuitenkaan tällä hetkellä ole uhattuina EU:n elintarvikeketjujen häiriönsietokyvyn ansiosta. EU:n solidaarisuuskaistat ja asiaankuuluvat yhteistyöfoorumit on perustettu auttamaan hyödykkeiden viennissä Ukrainasta.

Tilanne tärkeimmillä aloilla

4. Puhuttaessa nimenomaan EU:n maatalousmarkkinoista ovat kuivuus ja kuumuus aiheuttaneet huomattavia paineita joillekin peltokasveille. **Viljan** tuotannon odotetaan nyt olevan 2,5 prosenttia pienempi kuin vuonna 2021. Auringonkukkasadon odotetaan olevan erityisen hyvä ja yltävän ennätysellisiin 11 miljoonaan tonniin, jolloin tuotannon vuotuinen kasvu on 6,9 prosenttia. Sokerintuotannon odotetaan laskevan 5 prosenttia vuosittain, mutta vastaavan kuitenkin viiden vuoden keskiarvoa, ja varastot ovat riittävällä tasolla. Peltokasvien käytön biopolttoaineisiin odotetaan pysyvän vakaana, sillä polttoaineiden korkeat hinnat ovat hidastaneet niiden kysynnän elpymistä koronapandemian jälkeen.
5. EU:n **öljykasvien** viljelyalat ovat kasvaneet huomattavasti satovuonna 2022–2023 (vuositasolla 7,5 prosenttia). Tämä johtuu korkeista hinnoista ja väliaikaisesta erivapaudesta, jolla sallitaan viljelykasvien kylväminen kesantomaalle. Erityisesti auringonkukkaistutusten määrä kasvoi eniten, mikä johtuu auringonkukan vähäisistä veden ja lannoitteiden tarpeista. EU:n öljysiementuotannon arvioidaan olevan 32,1 miljoonaa tonnia (+7,8 prosenttia viiden vuoden keskiarvoon nähden), joka sisältää ennätyselliset 11,1 miljoonaa tonnia auringonkukansiemeniä. Tämän ansiosta on mahdollista korvata Ukrainan toimitusten menetys.
6. EU:n **sokerin** markkinointivuoden 2022–2023 alkuvarastojen odotetaan olevan 1,9 miljoonaa tonnia (+ 58 prosenttia edelliseen markkinointivuoteen verrattuna). Tuotannon arvioidaan olevan 15,8 miljoonaa tonnia, mikä on viiden vuoden keskiarvon mukaista, kun taas kulutuksen odotetaan pysyvän vakaana.
7. EU:n **oliiviöljyn** tuotanto kasvoi 11 prosenttia vuosina 2021–2022, mikä johtui osaltaan oliivien korkeammasta öljypitoisuudesta. Oliiviöljyn keskimääräistä korkeammat EU:n tuottajahinnat todennäköisesti säilyvät ennallaan korkeiden tuotantopanos- ja kuljetuskustannusten sekä muiden öljyjen ja rasvojen korkeiden hintojen vuoksi. EU:n viennin ennustetaan supistuvan viime vuoden ennätystasosta, kun taas EU:n kulutuksen odotetaan elpävän jonkin verran. Loppuvarastot saattavat olla odotettua pienemmät siirryttäessä todennäköisesti keskimääräistä pienempään EU:n tuotantoon vuosina 2022–2023.

8. Vaikka EU:n **viinintuotanto** ja -tuonti vähenivät vuosina 2021–22, kulutuksen odotetaan kasvavan 5 prosenttia eli 23 litraan henkeä kohti. Tämä johtuu vähäisemmästä viennistä ja viiniytettyjen tuotteiden vähäisemmästä käytöstä muihin käyttötarkoituksiin (tislaaminen, etikka, tislattut alkoholijuomat). Kuluttajat kiinnittävät ostaessaan yhä enemmän huomiota viinin alkuperään, makuun ja tuotemerkkiin.
9. EU:n **tuoreiden persikoiden ja nektariinien** kulutuksen henkeä kohti vuonna 2022 on määrä kasvaa 6,1 kilogrammaan (vielä alle pitkän aikavälin keskiarvon) alhaisemmasta ostovoimasta huolimatta. Tämä voi johtua tuotannon kasvusta, hyvästä säästä ja matkailun paluusta.
10. Vuosi 2021 oli EU:n **tomaattien** tuotannon osalta erittäin hyvä. Kulutus oli hyvällä tasolla, laatu erinomaista ja varastot vähäisiä. Tuotannon odotetaan kuitenkin vuonna 2022 laskevan 9 prosenttia 16,5 miljoonaan tonniin. Jalostettavaksi tarkoitettujen tuotannon ennustetaan vähenevän vuositasolla 14 prosenttia ja tuorekulutukseen tarkoitettujen 3 prosenttia. Tuotannon lasku johtuu kuivuudesta, odotettua alhaisemmasta kysynnästä, siirtymisestä vaihtoehtoihin, kannattavampiin viljelykasveihin ja kasvihuoneviljelyn vähenemisestä erittäin korkeiden energiakustannusten vuoksi.
11. EU:n **maitotuotteiden** hinnat ovat ennätyskallisen korkealla tasolla. Vaikka EU:n rasvattoman ja rasvaisen maitojauheen hinnat pysyvät suhteellisen vakaina (mutta korkeina) ja heran hinnoissa on jonkin verran laskua, jatkavat muiden maitotuotteiden hinnat nousuaan. Tämä kehitys tukee EU:n raakamaidon hintojen ennätyskallista nousua. Tästä huolimatta maatilojen katteet ovat edelleen tiukat korkeiden tuotantopanostuskustannusten vuoksi. Keväällä vallinneet kuivat ja lämpimät sääolosuhteet vaikuttivat heinän laatuun ja saatavuuteen sekä muihin rehun ainesosiin. Tämän vuoksi maitotuotoksen kehitys EU:ssa saattaa olla aiemmin vuonna 2022 ennakoitua heikompaa (0,4 prosenttia), mihin vaikuttavat myös rehun käytön väheneminen korkeiden rehukustannusten vuoksi. Yhdessä pienemmän lypsykarjan (– 1 prosenttia) kanssa EU:n maidon tuotannon odotetaan näin ollen vähenevän 0,6 prosenttia vuonna 2022. Heikompi heinän laatu sekä rehun saatavuudesta ja kustannuksista johtuva rehun vähäisempi käyttö todennäköisesti laskevat myös maidon rasva- ja valkuaisainepitoisuutta, mikä vähentää maidon kuiva-aineen saatavuutta jatkojalostamista varten. EU:n juuston- ja kermantuotanto saattaa jatkaa kasvuaan ja vähentää voimaa ja rasvaisen maitojauheen tuotantoon tarvittavan maitorasvan saatavuutta. Juuston viennin odotetaan kasvavan, ja maitotuotteiden kotimainen käyttö saattaa kasvaa hieman vuonna 2022 (0,3 prosenttia) sillä oletuksella, että vähittäiskauppa ja elintarvikepalvelut elpyvät edelleen ja että korkeat tuottajahinnat siirtyvät elintarvikeketjussa vain rajoitetussa määrin kuluttajien maksettaviksi.

12. **Lihan** osalta EU:n naudanlihatuotannon odotetaan supistuvan 0,5 prosenttia vuonna 2022, mikä johtuu pääasiassa naudanliha- ja maitoalan rakenteellisesta mukauttamisesta, huolimatta korkeista hinnoista. EU:n viennin on määrä kasvaa pääasiassa nykyisille korkean lisäarvon markkinoille, mutta sitä rajoittavat ennätyskorkeat hinnat EU-maissa. EU:n tuonti on kasvussa Brasilian tarjonnan vuoksi. Kasvava huoli ympäristöstä, vientinäköymien heikkeneminen, jatkuvasti korkeat tuotantopanoskustannukset ja afrikkalainen sikarutto (ASF) mitätöivät sianlihan korkean hintakannustimen ja johtavat tuotannon vähenemiseen. EU toimitti sianlihaa Kiinalle niiden kahden vuoden ajan, joina afrikkalaiseen sikaruttoon liittyvä kriisi oli ajankohtainen. Nyt Yhdistyneestä kuningaskunnasta on jälleen tulossa EU:n tärkein vientikohde. EU:n siipikarjantuotannon odotetaan vakiintuvan vuonna 2022. Broilerin hinta EU:ssa on riittävän korkea kompensoimaan korkeita tuotantopanoskustannuksia. Korkeapatogeeninen lintuinfluenssa leviää edelleen. Kaupankäynti Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa jatkuu brexitiä edeltävällä tasolla, mutta EU menettää osuuttaan joillakin vientimarkkinoilla. Tuonnin odotetaan elpyvän osittain vuosien 2016–2019 tasolle, vaikka kauppavirrat Ukrainan kanssa lisäävätkin epävarmuutta jonkin verran. Huolimatta EU:n historiallisen alhaisesta lammas- ja vuohikarjan määrästä teurastettaviksi lähetettyjen eläinten määrän odotetaan vakiintuvan vuonna 2022. Kaupankäynnin on määrä taas jatkua, mutta edelleen suhteellisen alhaisella tasolla, mikä pitää hinnat korkeina kotimarkkinoilla.

Päätelmät

13. Venäjän hyökkäys Ukrainaan on häirinnyt merkittävästi globaaleja ja EU:n maatalousmarkkinoita ja heikentänyt maailmanlaajuisia elintarviketurvaa koronaviruksen jälkeisessä elpymisvaiheessa, jota jo valmiiksi leimaavat energiaan, raaka-aineisiin, lannoitteisiin ja rahtiin liittyvät inflaatiopaineet. Maataloustuotteiden maailmanmarkkinahinnat ovat nousseet 30 prosenttia hyökkäyksen alkamisen jälkeen, vaikkakin viime viikkoina on havaittu jonkin verran tasaantumista. EU:n sääolot ja erityisesti monilla alueilla koettu pitkittynyt kuiva kausi luovat uusia haasteita uudelle sadolle, jonka odotetaan olevan alun perin ennakoitua pienempi.

14. EU on elintarvikkeiden osalta pitkälti omavarainen, sen maatalouselintarvikkeiden kauppa on selvästi ylijäämäinen ja EU:n sisämarkkinoiden voidaan jälleen kerran odottaa kykenevän selviytymään häiriöistä. Tästä huolimatta elintarvikkeiden kohtuuhintaisuus aiheuttaa yhä enemmän huolta korkeiden hintojen ja inflaatiopaineiden vuoksi. Elintarvikekulutuksen määrä saattaa näyttää pysyvän ennallaan, mutta kulutuksen arvon odotetaan kuitenkin laskevan, sillä osa elintarvikkeiden kuluttajista ja jalostajista saattaa siirtyä arvokkaammista tuotteista halvempiin tuotteisiin.
-